

RELAȚII PARADIGMATICE ȘI STRATEGII COGNITIVE ÎN DISCURSUL ȘTIINȚIFIC

Doina BUTIURCĂ¹

Abstract

Our study aims at synonymy as one of the paradigmatic relations having implications upon the uniqueness of the sense, as well as upon the scientific discourse. The sources of the terminological synonymy, the typology, are aspects to be viewed from two perspectives: descriptive, statical, by presenting the types of equivalences, and functional, by presenting the dynamics of the synonymous relations, a perspective that implies setting the equivalence specific factors, limits etc.

Keywords: paradigmatic relations, lexical-semantic units, synonymy, terminology, typology

Excerptând datele din texte de specialitate și din Dicționarele ce acoperă diferențele subramuri ale științei medicale, observăm că identitatea și opoziția sunt raporturi paradigmatic de sens care leagă numeroase unități lexico-semantice. Fenomenele complexe de manifestare a limbajului științific nu pot fi reduse la acceptiunea sinonimiei doar ca echivalare semantică a unor unități diferite ca formă. Fenomenul este susținut de factori specifici, pe care îi vom avea în vedere în aserțiunea noastră: (1) termenii generici, de bază pot fi evasiechivalenți, diacronic și sincronic. Actualizarea sistemului limbii impune acceptiunea sinonimiei în sens restrâns, fără a exclude funcționarea sinonimelor în sens larg; (2) terminologia medicală își are ascendență în domeniul tehnic dar și în științele umaniste. Din aceste considerente, tipologia sinonimelor medicale este eterogenă și dispune de o variată gamă de echivalențe și relații non-ierarhice. Apar discrepanțe, sincronic și diacronic, în funcție de nomenclatură, de context, de relațiile dintre afoxide și rădăcină; 3) Variabilitatea etimologică impune concurența dintre sursa lingvistică primară și împrumutul din limbile franceza, engleză și engleză- americană etc..

Sinonimia este unul dintre raporturile paradigmatic cu implicații asupra univocității sensului, dar și asupra discursului, fiind prezentă chiar și în cele mai neașteptate domenii, unde primatul clarității este unanim revendicat. Terminologia franceză întrebuiștează nu mai puțin de douăzeci șișapte de sinonime eterogene pentru a denumi o singură afecțiune a splinei: *splenomégalie myéloïde idiopathique – érythroblastose chronique de l'adulte – hépato splénomégalie mégacaryocytaire* etc. (*apud* Kocourek 1982: 166). Pentru Encefalopatia Gayet – Wernicke terminologia engleză utilizează opt sinonime (Wernicke's encephalopathy disease; Gayet's disease; Gayet-Wernicke encephalopathy;

¹ Conf.univ.dr., Universitatea „Petru Maior”, Târgu-Mureș

Gayet-Wernicke haemorrhagic encephalitis; Gayet-Wernicke syndrome; Wernicke's encephalopathic syndrome; Wernicke's encephalopathy; Wernicke's syndrome).

Limbajul medical este domeniul cel mai puțin „supus” regulilor univocătăii datorită semiozei secundare. Sub aspectul echivalențelor semantice, domeniul se organizează în cel puțin trei compartimente: 1. termeni care nu au sinonime, 2. termeni care au sinonime 3. termeni ale căror echivalențe sunt expresiile brahigrafice. Lipsa sinonimiei este considerată o exigență suplimentară față de unitatea lexicală, în general. Echivalențele relative și absolute revendică anumite condiții pentru a fi acceptate, dintre care am reține doar faptul că fundamentează trăsături distinctive ale unuia și acelaiași concept. Ex. *reacție antigen-anticorp* (fr. réaction antigène- anticorps; engl. antigen-antibody reaction) – sinonim *reacție de imunoprecipitare, reacție la precipitine..*

Sinonimia terminologică se manifestă între termeni și unități ce respectă condiția identității de referent, dar se delimită de sinonimia lexicală prin complexitatea strategiilor și tipologie, prin eterogenitatea de echivalențe și relații non-ierarhice, din ceea ce considerente: (1) își are ascendență în științele umaniste (M. Tereza Cabre), iar acesta este un motiv în plus să fie mai bine reprezentată decât în domeniul tehnic. Însumează o mare varietate de tipuri de echivalențe, impunându-se ca o tipologie multidimensională, non-uniformă care conduce la revelarea dinamicii proceselor expresiei lingvistice și a conținuturilor onomasiologice; (2) apar discrepanțe, sincronic și diacronic, în funcție de nomenclaturile medicale (NA, biochimie, informatică medicală), de context, de relațiile dintre afoxele greco-latine și rădăcină; (3) eclectismul etimologic (sursa lingvistică primară, limbile naționale, împrumutul neologic neoromanic, englez/ american etc) este generator de relații *extrinseci* și *intrinseci* la nivelul axei paradigmaticului. Extrinsec, termenii grecești și latinești conservă conceptele fundamentale, iar unitățile neologice și/sau cele create în limbile naționale actualizează nuanțe semantice adiționale.(4) Intrinsec, bilingvismul greco-latîn a dezvoltat un tip de sinonimie specifică termenilor alcătuitori prin autocombinarea afixoidelor: angiocardiografie – cardioangiografie. În particular, dubletele morfematice și lexico- semantice latine și grecești nu se elimină reciproc. Practica medicală atestă egală circulație a acestora: hemostatic (<fr. hémostatique; cf. gr. αἱματο-, αἷμα “sâng”, στατός) și coagulant (lat. coagulans „care încheagă”); amfi- (< gr. ἀμφι-, ἀμφι-) – ambi- (lat. ambi-, ambo); hemi (< gr. ἡμ-) - demi (< lat. dimidius) –semi (< lat. semi-), „jumătate”; poli (< gr. πολυ-, πολύς) - multi-(< lat. multi-, multus-).

Studiul sinonimiei terminologice extrinseci (relative/ absolute) se poate realiza din două perspective: 1. descriptiv, static, prin inventarierea tipurilor de echivalențe; 2. funcțional, prin dinamica relațiilor de sinonimie, perspectivă ce implică stabilirea factorilor specifici de echivalență, limitele etc

Termeni generici, de bază pot fi cvasiechivalenți din perspectivă epistemologică, generând tipuri variabile de *sinonime omosemnice* (S. Berejan): grecescul *apothiki* este etimonul termenului latin *apothecarius* și al formelor derivate: fr. *apothicaire* (în franceza veche „farmacie”), *apoteka* (în limba rusă „farmacie”) respectiv, *Apotheker* (germ. pharmacist),

apothicaire (fr. veche „farmacist”), *aftekar* (farmacist în limba rusă) s.a.m.d. Concomitant cu medicii propriu-zisi, care apelau la remedii atestate, existau în Antichitate vindecări empirice, neatestate medical, realizate de medici profani, numiți *pharmakopolis* (gr. φαρμακο- medicament πωλεῖν - „a vinde”). Grecescul *φαρμακό* a fost preluat în limba latină sub forma *pharmacum* și stă la baza a cel puțin 20 de unități terminologice compuse tematic/ derivate în limbile neolatine (fr. pharmacocinétique ; rom. farmacocinetică), engl. *pharmacokinetic* etc. Termeni ca : fr. *pharmacie*/ engl. *pharmacy*), împrumuturile neologice rom., *farmacie* (> fr. *pharmacie*) și *farmacist* (> fr. *pharmacien*) - menționate pentru prima dată în Țările Române, la 1819 - sunt forme care acceptă, în terminologia medicală europeană termeni diferiți, coreferențiali prin fundamentele greco-latine: germ. *Apotheke* (*farmacie*, cu sinon. *Drugstore*), *patikus* și *patika* (în limba maghiară) etc. În virtutea aceleiași tradiții, limbajul medical menține paralelismul termen latinesc – termen nonlatin (mai cu seamă, în spațiul carpato-danubian), acceptând coocurența termenilor de origine slava, sau a celor împrumutați din limbile germanice, neolatine etc. Iată două tipuri de sinonime: a. *sinonime temporale*: în locul termenului rom. *boală* („durere” în sl. veche) înțeles ca ansamblu de fenomene anormale, fizice sau psihice, provocate la un subiect, de către una sau mai multe cauze endogene sau exogene, circula în medicina românească, practicată de călugări forma *bolnițe*. *Boală* și *bolnițe* nu sunt sinonime absolute. Diferențele dintre cei doi termeni sunt de ordin stilistico-funcțional. b) *sinonime geografice*: farmacistul din Transilvania (România) purta numele latinesc de *apothicarius* (prima farmacie publică a fost înființată la Sibiu, atestată documentar din 1494), iar în Muntenia și Moldova circulau sinonimele *spiciar* (consemnat în 1651, în timpul domniei lui Matei Basarab) și *spicer* (în vremea lui Constantin Brâncoveanu), termenii *spițier* (> it. *speciale*) și *spițerie* (> it. *spizzeria*) fiind forme derivate neolatine, intrate în limbajul de specialitate, prin filieră neogreacă.

Dubletele în limbile naționale pot avea o formă fundamentală distinctă de forma inițială a termenului, sau pot să conțină anumite componente intensionale pe care termenul-sursă nu le cuprinde: *anémie leuco-érythroblastique* – *anémie myélophytique* sunt dublete prin care medicina franceză denumește o singură afecțiune a splinei. O situație specială este ilustrată de dubletele apărute ca rezultat al decodării termenilor eponimi, patronimele fiind caracterizate printr-o intensionalitate săracă: *test Manzotti*- sin. *test la notezina*, *test Owen*- sin. *trombotest*; *test Werner* – sin. *test de supresie tiroidiană*. Fenomenul dubletelor survine în două situații: în cazul simbolurilor non-verbale (slab reprezentate în domeniul medical) și în cazul împrumuturilor.

Patronimele de origine romană/ anglo-americană sunt generatoare de sinonimie în limbile naționale, deopotrivă la nivelul discursului și al nomenclaturilor. Sintagmele care denumesc formule, teste medicale, reacții mențin – în general – paralelismul între unitatea-sursă și/sau termenul utilizat pentru decodarea eponimului: *sindrom Bogorad* – *sindromul lacrimilor de crocodil*. Sinonimia de acest tip este un fenomen ilustrativ pentru relațiile ce se stabilesc între lexical și discursiv. Raportul între reprezentare și structura conceptuală sinonimică are consecințe asupra accesibilității cognitive. Înafara relațiilor de echivalență, multe dintre patronime ar putea rămâne obscure sau greșit interpretate. Așa

de exemplu, *testul Cutler-Power-Wilder* își revendică paternitatea în metoda propusă de biochimistul american Marschelle Harnly Power și medicul Russell Mprse Wilder, în timp ce *Testul Ham-Dacie*, aparținând medicului Thomas Hale Ham și hematologului englez Dacie este o extindere a *Testului Ham*. Aceste ultime unități terminologice nu sunt sinonime, iar pentru a accesibiliza cognitiv, fiecare dintre conceptele date sunt explicit „reluate” prin sinonime specifice: *Testul Ham-Dacie* este sinonim cu „test de hemoliză acidă”, iar *Testul Ham* are ca sinonim,, „*testul serului acidifiat*”.

Observam că non-transparenta de semnificație este limitată, în măsura în care numele conceptualizează, nu definește. Dacă prima unitate terminologică abstractizează, sinonimul actualizează elemente de identificare, accesibilizează, având rolul de a pune în evidență – discursiv - conceptul dat, la un alt nivel științific. Tot așa, conceptul pe care îl regăsim în *Testul Hines-Brown* devine deosebit de transparent, conservându-și monoreferențialitatea pe axa paradigmatică prin sinonimul „probă la frig” (cuvânt autohton, aparținând lexicului comun în limba română). În virtutea aceleiași coerente cognitive, numeroase vocabule medicale întrețin paralelismul patronim anglo-american – termen neologic/ compus savant cu elemente lexicale de sursă greco-latiană: *sindromul Bonnier* – sindrom de nucleu; *sindromul Buschke-Ollendorff* – *dermatofibroză lenticulară diseminală*; *sindromul Caplan* - *pneumoconioză reumatoidă*; *reație Fernandez* - „test cu lepromină”; *testul Studer* – *Wyss* – probă la neomercazol; *test Hubner*- test postcoital. Există situații când terminologia medicală acceptă ca strategie sinonimică echivalența cu termeni alogloți: *Cross-Matching* – variantă pentru *cross-meci*. Topica unităților lexicale sinonimice respectă în limba română, ordinea determinat - atribut nominativ (Legea Starling, Legea Raoult)/ atribut genitival (*trompa lui Eustatiu*). Utilizarea termenilor - dublet poate fi pusă în corelație cu modificările și nuanțările (mai ales în semiologia medicală) volumului informațional. Este impropriu să considerăm termenul cu eponim/ patronim termen „vechi”- după modelul registrelor stilistice ale lexicologiei. În realitate, termenul-sursă se caracterizează printr- un înalt grad de abstractizare. Obiectivând într-un mod plauzibil intensionalitatea noțiunii, dubletul sinonimic accesibilizează – într-un alt tip de codaj - semnificația.

Fenomenul echivalențelor metaforice ale termenilor alogloți (și nu numai) este unul dintre tendințele limbajului medical, în care metafora devine expresie a lumii exterioare cu reprezentările ei, a timpului și a spațiului. Omul gândește, cunoaște, însă prin metaforă, reconceptualizează. În demersul cognitiv, metaforizarea presupune alegerea unei denumiri conform trăsăturilor comune ale referentului sau asemănărilor de funcție între doi referenți eterogeni, etc. Noțiunile de metaforizare științifică și caracterul metaforic al termenului sunt cvasiidentice, nu se suprapun în totalitate. Natura noțiunii de metaforizare științifică este mult mai generală (spre deosebire de cea terminologică), datorită faptului că însumează deopotrivă metaforizarea terminologică și conceptuală. Metaforizarea medicală, ca formă de sinonimie nu este un simplu fenomen lingvistic, ci o reflectare a realității cotidiene după un model, cu legități specifice: sub aspect științific, se identifică trăsăturile referențial – distinctive. La nivel lexical este selectat cuvântul (din

limba comună, lexicul general etc), conceptualizat, fixat apoi ca unitate nominativă. Sinonimele „degete de toboşar” (degete hipocratice), „muşte zburătoare” (miodesopsie), existente în limbajul medical romanesc - formate prin transfer metaforic - se caracterizează printr-o structură semantică complexă, având în vedere faptul că trăsăturile care au determinat alegerea nominării sunt incluse în conceptul termenului-sursă. Semnificația metaforică reflectă o componentă conceptuală într-un alt registru stilistic, pe care specialistul a considerat-o esențială pentru semiologia medicală. În câmpul terminologic, „toboşar”, „muşte” și-au pierdut semnificația primară, necesitând o definiție exactă (degete de toboşar, muşte zburătoare). Fenomenul sinonimiei metaforice este universal. În limba engleză, *advancement*, utilizat cu sensul de *progress*, în limbajul uzual, ca urmare a transferului metaforic – la nivelul terminologiei traumatologice are semnificația de *deplasare* și se definește “*a surgical detachment, as of a muscle or tendon, followed by a reattachment at an advanced level*”. Astfel, termenul reinterpretat metaforic pune în evidență – într-un alt registru stilistic și funcțional - un detaliu (de regula fundamental) al conceptului însumat în termenul-sursă.

Observam din exemplele discutate ca selectarea echivalentului metaforic al denumirii se realizează prin raportare la factori de natură obiectivă: stabilitatea raporturilor dintre referenți în limbile naționale, dependența pragmatică de anumite stereotipuri cognitive, tendința practicianului spre un mai mare grad de concretizare. Sinonimul metaforic al „*semnului Gibson*” este „suflu tunelar”, unde unitatea nominativă echivalentă metaforic se află în corelație cu substratul concret de manifestare a sindromului. Sinonimele metaforice au, de regulă, în vedere un singur component conceptual, aşa încât expresia lingvistică este selectată numai pentru acest component: *mieloză funiculară* – sin. metaforic *sindromul fibrelor lungi; acufene* – sinonim metaforic „*pocnituri în urechi*”; *miometru* – sinonim metaforic „*tunică musculară*”; engl. *to weep* (a plângere)- sin „*weeping*”, *sign* (simptom „*umed*”); engl. *airplane* (avion) – sin. *airplane splint* (atelă de abducție). Caracterul prolix, dezvoltarea neuniformă a terminologiei medicale condiționează apariția dubletelor sinonimice, de regulă, în limba maternă (termenul *febra pappataci* are varianta „*febră de trei zile*”).

Echivalența dintre termenii polimembri și siglele corespunzătoare, expresiile brahigrafice, în general, s-a impus ca tipologie atipică – prin ceea ce Kocourek (1982: 141,166) numea *sinonime paronimice*. În lexicografie, sinonimia este o modalitate auxiliară de definire, utilizată concomitent sau în loc de parafrază în definiție; în terminografie, transcodajul în limba naturală al unui simbol, acronim sau al unei sigle este sinonim cu simbolul, acronimul, formula sau cu siglele respective. Sinonimia realizată prin *variantele grafice* ale unităților terminologice se caracterizează prin schimbarea formei și menținerea intensionalului și a extensionalului termenului-sursă, manifestând – etimologic- preferință pentru două tipuri de structuri: a) sinonimele paronimice de sursă greco-latiană (*M.f. supp.* de la lat. *misce fiat suppositoria* - „amestecă să fie supozitoare”) și b.) variantele grafice după modelul limbii engleze (*IRMA* de la engl. *immunoradiometric assay*). Structural, siglele care intră în componența abrevierii sunt variabile, fie că apar într-un număr mai mare decat

elementele termenului-bază (*ECW* – extracellular water), fie într-un registru mai restrâns sau chiar mai extins: *LBBB* – left bundle branch boock.

Corpusul variantelor grafice ale limbajului medical cuprinde peste 2000 de abrevieri și/sau simboluri de circulație internațională deosebit de productive în metalimbaj. Sinonimia paronimică nu este un simplu tip de relație semantică absolută, statică - ci un fenomen complex, dinamic și unitar, cu efecte asupra comportamentului discursiv, contextual. Transgresarea nivelului lexical și insertia sinonimelor în cel puțin două moduri semnificante – *designativ* (științific) și *prescriptiv* (în tradiția lui Moris) nu se realizează brusc, ci prin intermediul stilisticii funcționale (Gotti 1991). În „producția de mesaje” (Emile Benveniste) opusă limbii ca sistem de semne, noțiunile fac trimiteri la comportamentul uman, într-un scenariu în care protagoniștii enunțării pot fi: locutorul/ pacientul, locutorul/ farmacistul, locutorul/ specialistul. Fleischman distingea (2001), în cadrul discursului medical, genurile orale (comunicarea medic-pacient, de exemplu) și genurile scrise (în cadrul cărora însuma articolul de cercetare, articolul de vulgarizare, tratatul de medicină, raporturile asupra pacienților în spitale) După raportul locutor/ farmacist și poziția lor față de obiectul cunoașterii, utilizarea sinonimelor paronimice – ca procedeu de formalizare în discursul *prescriptiv* asigură o abstractizare bine dozată, evitarea ambiguității în comunicare. Numeroase acronime literale și fragmente de cuvinte care indică *forma farmaceutică* provin din abrevierea grupurilor sintactice de sursă greco-latiană: *ad pond. om* (cf. lat. *ad pondus omnium* - până la greutatea întregului); *ad sat.* (cf. lat. *ad saturatio* - până la saturare); *add* (cf. lat. *addetur* - să fie adăugat); *admov.*(cf. lat. *admoveatur*- să fie adăugat); *adst. feb.*(cf. lat. *adstante febre* – cât este prezentă febra); *noct. maneque* (cf. lat. *nocte maneque* – noaptea și dimineața). Aceeași tipologie este funcțională în *modul de preparare* a medicamentelor: rom. M.f. sol.(cf. lat.*misce fiat solutio*- „amstecă să fie soluție”); rom. M.f. ung.(cf. lat. *misce fiat unguentum*- „amestecă să fie unguent”) etc. - în indicațiile privind *modul de eliberare a medicamentelor*: rom. D.t.d.(cf.lat. *detur tales dossis* - „dă asemenea doze”; engl. give of such a dose); rom. Div.d.eq (cf. lat.divide in dosisi aeqales - „divide în doze egale”; engl. divide into equal doses); rom. D. ad. caps. amyl.(cf.lat. *detur ad capsules amylaceas* - „dă în capsule amilacee”). Urmează apoi o serie de instrucțiuni stilistic formalizate, care adresându-se pacientului, se referă la *modul de administrare a tratamentului*: a. (cf. lat.ante – înainte; engl. before); *ac.*(cf. lat. ante cibum – înainte de masă; engl. before a meal); *b.i.d.* (cf. lat.bis in die – de două ori pe zi; engl. twice daily;); *in Aq.*(cf. lat. in Aqua – în apă; engl. in water;); *p. c.*(cf. lat. post cibum – după mâncare; engl. after meals;); *p.o.* (cf. lat. per os- pe cale orală; engl. orally, by mouth;); *t.i.d.* (cf. lat. tria in die ; engl. three times in day); *u.d./ ut. dict.* (cf. lat. ut dictum – precum este indicat; engl. as directed) etc.

În pragmatica medicală există *abrevieri panlatine/ de sursa engleză sau engleză-americana*, întâlnite în scrierea diagnosticelor, realizate ca serii sinonimice absolute : AAA – rom. anevrism aortic abdominal (cf. engl. abdominal aortic aneurysm); CHD – rom. malformație cardiacă congenitală (cf.engl.congenital heart disease); IRS – sindrom de insulinorezistență, sindromul X(cf. eng. insulin resistance syndrome). Semnele și

codurile, acronimele cu etimon englez/ american cunosc o sferă mai mică de reprezentare în relația medic-pacient: *hosp* (cf. hospital); *wt* (cf. weight), dar sunt deosebit de productive în discursul designativ, unde reprezintă un tip special de sinonimie ce conferă statut de termen (unitate) unor sintagme ample: CHB este o siglă al cărei transcodaj în limba engleză este „complete heart block”. Iată câteva serii tipologice: a) *acronime literale*: DDD – dual chamber fully automatic pacemaker; FTND – full term normal delivery; HRCT – high-resolution computed tomography etc; b) expresii brahigrafice de tipul *fragmentelor de cuvinte*: Staph – Staphylococcus; top. – topically. c.) compuse din acronime literale și fragmente de cuvinte: *VA:QC ratio* – ventilation - perfusion radio. Sub aspectul formulei lingvistice, acronimele de fond clasic sunt grupuri alcătuite dintr-un determinat și unul sau mai mulți adjuncți, al căror sens trebuie decriptat în actul comunicării. Diferențele de structură dintre acronimele de sursă greco-latiană și engleză actualizează deosebiri de topică: acronimele de fond clasic au o topica fixă cu respectarea obligatorie a prepoziției/conjuncției, fie și doar sub formă de siglă - spre deosebire de acronimele actuale a căror topică este liberă, respectând modelul limbii engleze[HCG (cf. human chorionic gonadotrophin); WMA (cf. World Medical Association); snRNA (cf. small nuclear RNA)].

Siglarea este frecventă ca metodă, prin avantajul de a confira statut de termen unor sintagme ample. În economia de limbaj, *siglele* [„semne abreviative” (Dicționarul Robert) sau „litere inițiale utilizate ca semne abreviative pe monumente, pe medalii sau în manuscrise vechi” (Dicționarul Petit Littre)] formează o clasă neomogenă structural, a cărei funcție este eminentmente denominativă. Productivitatea fenomenului variază în domeniile de avangardă ale medicinei contemporane. Predilecție manifestă genetica, farmaceutica, virusologia, practica clinică, imagistica, hematologia, biochimia. Este o trăsătură ce apropijează limba română de limbile franceză și engleză, al căror model îl urmează în câmpul creației lexicale. Abrevierile, siglele, manifestă o mare tendință de grammaticalizare. Clasa morfologică pe care o actualizează este substantivul, în contextul căruia primește categoriile specifice de gen, număr, caz și determinare primară. Sub aspectul genului, limba română încadrează compusele de acest tip în clasa neutrelor și a masculinelor. Multe dintre abrevieri și sigle devin baze de derivare, de regulă pentru substantivele comune: ORL – orelist; A.T.I.- ateist (medic la terapie intensivă). Simbolurile se adaptează cu mai multă dificultate categoriilor morfologice. În terminologia medicală, sinonimele paronimice sunt termeni identici conceptual, însă diferiti sub aspectul variantei stilistice și funcționale.

Surse:

Duizabo 2007:
român/ român-englez = Duizabo, Daniella, *Dicționar medical englez*-
Polirom, Iași;

Gutu2003:
revăzută și adăugită = Guțu Gheorghe, *Dicționar latin- român*, ediția a II-a
Humanitas, București;

Nastase 2006:
român de medicină
= Nastase,Corneliu; Nastase,Viorica, *Dicționar englez-și biologie*, Editura Nasticor ;

Quérin 2007 :
medical, Editeur:
= Quérin Serge, *Dictionnaire des difficultés du français*
Edisem/Maloine

Bibliografia:

- Bidu-Vrânceanu et al.2001 :
Ruxăndoiu, Liliana
= Bidu-Vrânceanu,Angela; Călărașu, Cristina;
Ionescu; Mancaș, Mihaela, Dindelegan,
Gabriela Pană :*Dicționar*
II a, sub titlu
Coteanu 2007 :
volum editat de
Editura Universității
= Dicționar de științe ale limbii, București, 1977: ediția a
Ion Coteanu, *Formarea cuvintelor în limba română*,
Narcisa Forăscu, Angela Bidu-Vrânceanu,
București ;
- Landragin 2004:
cognitive, in Corela,
poitiers.fr/corela/document.php?id=142;
= Landragin Frédéric, *Saillance physique et saillance*
Vol.2, nr. 2; <http://edel.univ-poitiers.fr/corela/document.php?id=142>;
- Martinet, A.1979:
français; Editions Denoel,
= Martinet, A., Grammaire fonctionnelle du
Paris ;
- Nida 2004
European, studiu
= E. Nida, *Traducerea sensurilor*, Institutul
introductiv, traducere Rodica Dimitriu;
- Prouvost.;Sablaiyrolles 2003:
Paris, PUF ;
= Prouvost, J.; Sablaiyrolles, Y, *Les néologismes*,
- Rey 1979
Robert;
= Rey, A., *La terminologie: noms et notions*, Paris: Le
- Saussure, Ferdinand de 1998:
Polirom, Iași,
= Ferdinand de Saussure, *Curs de lingvistică generală*,
traducere Irina I.Tarabac;
- Stoichițoiu- Ichim 2001:
române actuale, All
= Adriana Stoichitoiu-Ichim, *Vocabularul limbii*
Educational, București;